VOORSTEL aan Dagelijks Bestuur

Datum	8 april 2026
Opsteller	M.A. Vrolijk
Onderwerp	Voorjaarsrapportage 2026
Samenvatting	In 2025 zijn er vier majeure onvoorziene gebeurtenissen geweest met grote impact op de Begroting 2026 van SSC DeSom: 1. Vertrek van WerkSaam Westfriesland; 2. Uitstel werkplekconcept; 3. Noodzakelijke verlenging ICT-infrastructuur; 4. Versnelde afbouw van hostingsdiensten. De financiële gevolgen daarvan zijn opgenomen in deze voorjaars-rapportage. In totaal is er sprake van € 1.003.200 aan hogere lasten en € 350.000 aan lagere baten.
Voorstel	Akkoord gaan met de Voorjaarsrapportage 2026 (inclusief het voteren van een krediet van € 400.000) en deze aanbieden aan de gemeenteraden met het verzoek hun zienswijzen hierop af te geven waarna de Voorjaarsrapportage 2026 voor vaststelling aan het Algemeen Bestuur kan worden aangeboden.
Interne toetsing	O Juridische gevolgen X Financiële gevolgen O Personele gevolgen O Item voor de PVT
Nadere toelichting	Zie hieronder.

M.A. Vrolijk,
Directeur SSC DeSom a.i.

TOELICHTING

De Begroting 2026 van SSC DeSom is op 14 juli 2025 door het Algemeen Bestuur vastgesteld.

Het is gebruikelijk om gedurende het dienstjaar de begroting integraal te beoordelen op basis van actualiteit en wellicht te herzien. In de budgetcyclus van SSC DeSom zijn twee momenten gepland waarbij de vastgestelde begroting integraal wordt beoordeeld op basis van actuele inzichten.

In de voorjaarsrapportage wordt met name beoordeeld of uitgangspunten en eventuele aannames bij de begroting aansluiten bij de werkelijkheid. In de najaarsrapportage wordt vooral gekeken hoe de geraamde budgetten zich verhouden tot de werkelijke uitgaven en inkomsten van dat moment.

De Begroting 2026 is gebaseerd op de Kaderbrief 2026 welke in oktober 2024 is opgesteld, met als belangrijkste uitgangspunt de realisatie van 'DeSom 2.0'. Sindsdien hebben zich een viertal onvoorziene ontwikkelingen voorgedaan. Deze zijn reeds gedeeld met het bestuur. Deze vier ontwikkelingen in 2025 hebben het Algemeen Bestuur in december 2025 doen besluiten om te stoppen met de doorontwikkeling naar 'DeSom 2.0' en het voornemen uitgesproken om op termijn te stoppen met de gemeenschappelijke regeling SSC DeSom (2.0). Aan de gemeentesecretarissen is gevraagd om tot een nader onderzoek over te gaan en te komen met een nieuwe visie op de regionale ICT-dienstverlening.

De begroting voor 2026 vraagt derhalve bijstelling als direct gevolg van de vier onvoorziene gebeurtenissen in 2025; vertrek van WerkSaam Westfriesland, uitstel werkplekconcept, noodzakelijke verlenging ICT-infrastructuur en versnelde afbouw van hostingsdiensten. Hierover is gedurende 2025 aan het Algemeen Bestuur gerapporteerd. De gevolgen voor de begroting van de vier onvoorziene gebeurtenissen zijn:

1. De beëindiging van alle dienstverlening aan WerkSaam Westfriesland per 1 oktober 2026 zorgt voor achterblijvende kosten vanaf het vierde kwartaal van 2026. De mogelijkheden deze kosten direct te verlagen zijn uiterst beperkt; het betreft doorlopende overeenkomsten die alleen jaarlijks opzegbaar zijn, niet afgeschreven infrastructuur en personele inzet van medewerkers in loondienst. Ook vallen alle begrote inkomsten weg vanaf het vierde kwartaal 2026. Eenmalige ontvlechtingskosten worden doorbelast aan WerkSaam Westfriesland.
2. Uitstel van de implementatie van de nieuwe werkplek -op initiatief van de deelnemers- leidt tot dubbele kosten gedurende een groot deel van 2026. Ook zijn in verband hiermee contracten verlengd van infrastructurele componenten. De precieze kosten voor de nieuwe cloud werkplek zijn nog niet volledig bekend.
3. Noodzakelijke verlenging van de ICT-infrastructuurdiensten door acute beveiligingsrisico's veroorzaakt direct extra kosten én vraagt een herziening van de vernieuwingsplannen voor de ICT-infrastructuur. Voor de korte termijn zijn meerdere overeenkomsten met SLTN verlengd tot september 2027. Deze liepen (grotendeels) af per 1 april 2026. Voor de middellange termijn zijn aanvullende maatregelen nodig om continuïteit op de ICT-infrastructuur te bieden. De kosten die deze met zich meebrengen voor 2026 zijn nog niet volledig in beeld. De in het transitieplan 'DeSom 2.0' opgenomen migratie naar een aangepaste infrastructuur is in deze nieuwe situatie achterhaald.
4. Deelnemers zijn hun SaaS-strategie in de loop van 2025 fors gaan versnellen. Er is voor hostingsdiensten bekostiging op basis van daadwerkelijk gebruik geïntroduceerd vanaf 2026. De afschaling van kosten voor hostingsdiensten kan niet voor medio 2027 gerealiseerd worden als gevolg van de noodzakelijke verlenging van de ICT-infrastructuur. De verminderde vraag naar hostingsdiensten leidt zodoende niet tot direct afschaalbare kosten. Er is een nieuwe hostingsaanpak nodig voor het kleine aantal hostingsdiensten dat de deelnemers structureel blijven benutten bij SSC DeSom.

De impact op korte, middellange en lange termijn van deze vier gebeurtenissen is beschreven in een rapport dat in opdracht van het Algemeen Bestuur is opgesteld. Conclusie van dit rapport is dat vasthouden aan de eerder vastgestelde strategische koers 'DeSom 2.0' niet langer opportuun is. Door de deelnemende gemeenten aan SSC DeSom wordt gewerkt aan een alternatieve strategie voor ICT-dienstverlening, waarbij het voornemen is uitgesproken om gemeenschappelijke regeling SSC DeSom op termijn te beëindigen. Aan SSC DeSom is gevraagd om tot realisatie van die strategie de bestaande ICT-dienstverlening aan de deelnemende gemeenten te continueren.

In de onlangs afgegeven zienswijzen voor de Begroting 2027 van alle zes deelnemende gemeenten is SSC DeSom nadrukkelijk gevraagd om de huidige ICT-dienstverlening voor de deelnemers zo goed mogelijk te borgen totdat er een nieuwe visie en planning ligt van de deelnemers en dit alles tegen zo laag mogelijke kosten. Dit is meegenomen bij het opstellen van de Voorjaarsrapportage 2026 en de Begroting 2027.

Gevolgen ICT-dienstverlening door SSC DeSom in 2026

In de Voorjaarsrapportage 2026 is beschreven wat de vier onvoorziene gebeurtenissen, de vraag van het Algemeen Bestuur aan SSC DeSom en de zienswijzen voor gevolgen hebben op de ICT-dienstverlening voor 2026. Er zijn maatregelen genomen om de ICT-dienstverlening op de korte termijn te waarborgen.

1. Beëindiging diensten aan WerkSaam Westfriesland per 1 oktober 2026

Op het moment van het opstellen is nog niet bekend wat de ontvlechting gaat betekenen. SSC DeSom werkt mee aan de overdracht van activiteiten aan de door WerkSaam Westfriesland geselecteerde ICT-dienstverlener. Uitgangspunt is dat alle dienstverlening die SSC DeSom uitvoert voor WerkSaam Westfriesland wordt overgedragen aan WerkSaam Westfriesland en zijn nieuwe aanbieder op 1 oktober 2026. Er is geen reservering gedaan voor uitvoering van dienstverlening ten behoeve van WerkSaam Westfriesland na 1 oktober 2026. Continuering van de bestaande dienstverlening is technisch niet mogelijk als gevolg van de beëindiging van Citrix waar WerkSaam Westfriesland tot 1 oktober 2026 gebruik van maakt.

2. Implementatie van de nieuwe werkplek

De nieuwe werkplek wordt in twee fasen gerealiseerd. Fase 1 betreft de migratie van Citrix werkplek naar Cloud PC werkplek. Fase 2 betreft het aanpassen van de inrichting aan de richtlijnen voor Mobile Device Management, in lijn met het beleid van deelnemende gemeenten. Fase 1 is opgenomen in deze voorjaarsrapportage. Voor fase 2 is dit niet mogelijk, omdat de deelnemers nog geen planning hebben opgesteld voor uitvoering van fase 2.

3. Noodzakelijke verlenging ICT-infrastructuur

Door de hierboven beschreven noodzakelijke verlenging van ICT-infrastructuur is de geplande vervanging van het ‘hart’ van de ICT-infrastructuur niet gestart. Er is voor de periode tot medio 2027 gekozen voor verlenging van de samenwerking met de huidige ICT-dienstverlener SLTN. Dit was de goedkoopste en minst risicovolle optie in de ontstane situatie. Gelet op de economische en technische levensduur van de ICT-infrastructuur kan deze tijdelijke verlenging maximaal tot september 2027 voortduren. In de loop van 2026 wordt een nieuw plan uitgewerkt gericht op de vervanging van de ICT-infrastructuur en ICT-dienstverlening.

Daarbij doen zich dilemma’s voor die voortkomen uit het -vooralsnog- ontbreken van een visie en planning van de deelnemende gemeenten op hun toekomstige ICT-dienstverlening. Het vervangen van ICT-infrastructuur voor een korte periode (bijvoorbeeld 2 jaar) is relatief veel duurder dan een vervanging met een langjarig perspectief, zoals gangbaar is voor SSC DeSom. In het nieuwe plan wordt als uitgangspunt de gangbare wijze van vervanging van ICT-infrastructuur gehanteerd.

4. Afbouw hostingsdiensten

Gedurende 2026 migreren deelnemers applicatie- en dataservers naar leveranciers en clouddiensten. Daarmee vervalt een deel van de hostingsdienstverlening voor SSC DeSom. Deze kan echter niet afgeschaald worden waardoor ook beheer- en onderhoudskosten doorlopen. Vanaf 2027 is afschaling daarvan voorzien. Ook WerkSaam Westfriesland maakt tot 1 oktober 2026 gebruik van de hostingsdiensten van SSC DeSom. Deze worden in lijn met de gemaakte afspraken aan WerkSaam Westfriesland doorbelast.

5. Continuïteit van dienstverlening

De herziene opdracht aan SSC DeSom voor 2026 en verder ligt in de continuering van de bestaande ICT-dienstverlening. De beoogde realisatie van ‘DeSom 2.0’ is per 1 januari van dit jaar gestopt. Alle activiteiten uit

het lopende project ‘DeSom 2.0’ zijn in dit licht heroverwogen en waar mogelijk beëindigd. Deze waren gericht op de lange termijn vernieuwing en uitbreiding van de ICT-dienstverlening. De hiervoor beschikbaar gestelde middelen zijn gedurende 2025 besteed aan de mitigerende maatregelen naar aanleiding van de geschetste gebeurtenissen.

6. Kostenbesparende maatregelen

De zienswijzen van de deelnemers vragen ook om dienstverlening tegen lage kosten. Vanuit SSC DeSom is dat in 2026 niet realiseerbaar. De ontvlechting van WerkSaam Westfriesland, de implementatie van de nieuwe werkplek en het borgen van de continuïteit voor de ICT-infrastructuur vraagt juist om extra inzet van personeel. Daarnaast neemt het aantal gebruikers bij alle deelnemers aanzienlijk toe ten opzichte van de peildatum 1 september 2025. Tenslotte geldt dat afschrijving van lopende investeringen doorlopen, opzegtermijnen voor licenties gerespecteerd dienen te worden en personele inzet al volledig geoptimaliseerd is op het takenpakket.

Willen de deelnemers kosten besparen, dan kan dat alleen door het afschalen van de ICT-dienstverlening. Dit zal een effect hebben op de personele inzet. SSC DeSom treedt in overleg met de deelnemers over de huidige omvang van de ICT-dienstverlening zoals beschreven in de producten- en dienstencatalogus. Afhankelijk van de keuzes die de deelnemers hierin gezamenlijk maken, zal dit gevolgen hebben voor de benodigde inzet door SSC DeSom.

Geopolitieke ontwikkelingen zorgen daarbij voor oplopende kosten. Sinds vorig jaar zien we dat onderhandelingen met leveranciers van hard- en software onvoorspelbaar(der) is geworden. Offertes kennen een korte levensduur en leveranciers passen frequenter inkoop- en licentievoorwaarden aan. Deze onvoorspelbaarheid van de markt -en dat geldt voor iedereen- maakt het opstellen van de Voorjaarsrapportage 2026 -en nog meer de Begroting 2027- een meer dan lastige opgave. Hiervoor wordt ook verwezen naar de risicoparagraaf.

Financiële vertaling in Voorjaarsrapportage 2026

Onderstaand zijn de gevolgen van de geschetste gevolgen voor de ICT-dienstverlening in beeld gebracht.

1. Beëindiging diensten aan WerkSaam Westfriesland per 1 oktober 2026

WerkSaam Westfriesland vertrekt op 1 oktober 2026 waardoor inkomsten voor basisdienstverlening afnemen met € 350.000 en voor hostingsdiensten met € 50.000. Daar tegenover staat een besparing van € 45.000 op licentiekosten in het vierde kwartaal van 2026. De overige licenties die WerkSaam Westfriesland gebruikt kunnen in 2026 niet worden beëindigd. Ook is het niet mogelijk om de infrastructuur te verminderen of formatieve besparingen door te voeren binnen deze termijn. WerkSaam Westfriesland betaalt wel alle eenmalige kosten die nodig zijn voor de ontvlechting. SSC DeSom verwacht dat WerkSaam Westfriesland in het tweede kwartaal van 2026 een goedgekeurd ontvlechtingsplan zal aanleveren.

2. Implementatie van de nieuwe werkplek

Het uitstel brengt extra ondersteunings- en inrichtingskosten voor de nieuwe werkplek met zich mee. Voor oplevering in juli 2026 zijn circa € 336.000 aanvullende middelen nodig. Onzekerheid is er nog over de licentieprijs voor de nieuwe cloud werkplek. De in de Begroting 2026 opgenomen kosten worden vooralsnog als uitgangspunt gehanteerd.

3. Noodzakelijke verlenging ICT-infrastructuur

De structurele kosten voor vervanging van de ICT-infrastructuur liggen na 2026. In 2026 zijn er extra kosten voor de verlenging van de bestaande ICT-infrastructuur. Deze kosten komen deels in de plaats van de geplande gedeeltelijke modernisering van ICT-infrastructuur vanaf april 2026. De kosten bedragen € 662.200.

4. Afbouw hostingsdiensten

De kosten voor hostingsdiensten maken geen deel uit van de primitieve Begroting 2026 van SSC DeSom.

Dekking van hostingskosten is in 2026 buiten de Begroting 2026 geregeld. Het ongedekte saldo hiervan in 2026 ad. € 50.000 (als gevolg van het vertrek van WerkSaam Westfriesland per 1 oktober 2026) is wel opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2026.

5. Continuïteit van dienstverlening

Continueren van de bestaande dienstverlening impliceert dat de vastgestelde producten- en dienstencatalogus voor basisdienstverlening brons wordt uitgevoerd.

De kosten hiervan zijn opgenomen in de Begroting 2026 en vragen geen aanpassing. De kosten voor verlenging van de ICT-infrastructuur zijn onder punt 3 benoemd. Het beëindigen van de uitvoering van 'DeSom 2.0' zorgt niet voor de vrijval van middelen. Deze middelen zijn besteed aan mitigatie van de onvoorziene gebeurtenissen.

6. Kostenbesparende maatregelen

Er zijn op dit moment geen kostenbesparende maatregelen geconcretiseerd.

Financiële uitgangspunten

Basisdienstverlening 2026 en Hosting 2026

De financiële uitgangspunten voor de 'DeSom 2.0' systematiek zijn 26 maart 2025 in het Algemeen Bestuur vastgesteld. Hierin is een onderscheid gemaakt tussen niveau 1 (basisdienstverlening) en niveau 2 (hostingsdiensten). Niveau 1 diensten zijn opgenomen in de Begroting 2026 en niveau 2 diensten niet.

De geraamde kosten voor niveau 1 zijn opgenomen in de Begroting 2026 tot een totaal van € 9.449.000. Dit zijn kosten die direct aan de standaard dienstverlening kunnen worden toegerekend (zoals licenties en circa 75% van de loonsom). Daarnaast zijn als indirecte kosten circa 75% van alle overheadskosten toegerekend aan de standaard dienstverlening in de Begroting 2026.

De kosten voor Hosting 2026 (waaronder 25% van alle overheadskosten) zijn geraamd op € 1.643.700 en zijn niet opgenomen in de Begroting 2026, daar deze kosten -net als die van incidentele projecten voor deelnemers en afnemer- één-op-één worden afgerekend, in lijn met de financiële uitgangspunten. Inmiddels is gebleken dat de vraag in 2026 naar die diensten door de deelnemers en WerkSaam Westfriesland onvoldoende is om de volledige kosten ad. € 1.643.700 in 2026 te dekken. Besloten is dekking van deze kosten via de verdeelsleutel 2026 te regelen. Van belang is te weten dat deze verrekening dus geen onderdeel is van de Begroting 2026 en dat deelnemers deze kosten -aanvullend op de uitkomsten van deze voorjaarsrapportage- zelf in hun Begroting 2026 moeten opnemen.

Krediet voor noodzakelijke vervanging van netwerkcomponenten

Als gevolg van de hiervoor genoemde noodzakelijke verlenging van de ICT-infrastructuur is in 2026 een investering noodzakelijk in netwerkapparatuur van € 400.000. Voor zover mogelijk is de infrastructuur verlengd tot halverwege 2027. Dit is echter niet mogelijk voor de huidige netwerkswitches, deze moeten eind 2026 vervangen worden door modernere varianten. Deze investering wordt in vijf jaar lineair afgeschreven en de kapitaallasten daarvan bedragen vanaf dienstjaar 2027 € 80.000 per dienstjaar. Deze lasten worden opgenomen in de Begroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2030.

Totaal financiële gevolgen 2026

De bij te ramen lasten bedragen € 1.003.200 en de af te ramen baten inzake WerkSaam Westfriesland bedragen € 350.000. Per saldo moeten de deelnemers € 1.353.200 aan Bijdrage 2026 bijramen (zie de tabel op pagina 7 van deze voorjaarsrapportage).

Risicoparagraaf

De financiële risico's voor SSC DeSom zijn een gevolg van onzekerheden die hierboven geschetst zijn:

1) Kosten voor de werkplek zijn nog niet volledig bekend. Dit betreft met name de licentieprijzen en de projectkosten voor fase 2 (Zero Footprint werkplek). Licentieprijzen staan wereldwijd onder druk, er worden voortdurend prijsverhogingen doorgevoerd;
2) Kosten voor bieden van continuïteit op ICT-infrastructuur. Hier is een plan in voorbereiding;
3) Opbrengsten door afschaling van diensten uit de producten- en dienstencatalogus. Verwachting is dat maatregelen gedurende 2026 pas effect hebben vanaf 2027. Het is aan de deelnemers om vast te stellen welke afschaling passend is met het oog op de continuïteit en kwaliteit van de ICT-dienstverlening.

Overzicht financiële mutaties 2026 en doorberekening daarvan naar de deelnemers:

(Positieve lasten zijn uitgaven; negatieve lasten zijn lagere uitgaven; negatieve baten zijn lagere baten)

Onderdeel		incidentele lasten 2026				
Product	**primitieve Begroting 2026**	**uittreding WerkSaam 2026**	**uitstel werkplek**	**verlenging infra**	**bijdrage deelnemers**	**bijgestelde begroting 2026**
Lasten						
Infrastructuur en werkplekken						
Afschrijvingen			634.000			634.000
Kosten buitengebruikstelling van infrastructuur-hardware	778.000		-778.000			0
Licenties	1.666.100	-45.000	130.000	60.000		1.811.100
Aanpassing licentievoorwaarden Microsoft	1.539.000					1.539.000
Security-gerelateerde nieuwe licenties	153.900					153.900
Bijraming reële indexatie prijs (5%)	168.000					168.000
Audits inzake licenties	5.300					5.300
Verbruikskosten cloud	156.700					156.700
Huur SSC DeSom-servers bij Microsoft	108.800			-108.800		0
Onderhoud	251.000			353.000		604.000
Salarissen	2.915.300					2.915.300
Personeelsgerelateerde budgetten	71.800					71.800
Inhuur derden	119.400		350.000			469.400
Informatiebeveiliging	245.300			66.000		311.300
Overige bedrijfskosten	132.300					132.300
Veranderopgave DeSom 2.0 (besluit AB van 18 december 2024)	462.000					462.000
Huur kantoorruimte	217.500					217.500
Huur verbindingen	135.100					135.100
Expressroute	30.800			62.000		92.800
Huur datacenter	33.900			100.000		133.900
Externe dienstverleningscontracten	223.500			130.000		353.500
salarisadministratie	27.800					27.800
Onvoorzien	7.500					7.500
saldo hostingsdiensten voor de deelnemers (zie hieronder *)	-	50.000				50.000
Totaal lasten	***9.449.000***	***5.000***	***336.000***	***662.200***		***10.452.200***
Baten						
SED	3.219.300				547.600	3.766.900
Bijdrage WerkSaam Westfriesland	1.494.200	-350.000				1.144.200
Medemblik	2.562.700				436.000	2.998.700
Koggenland	1.265.900				215.300	1.481.200
Opmeer	906.900				154.300	1.061.200
Totaal baten	***9.449.000***	***-350.000***	-	-	***1.353.200***	***10.452.200***

hostingsdiensten	
Personele kosten	858.000
Bedrijfsvoering	202.900
Hosting en licenties	485.500
Verbruikskosten	97.300
totaal lasten hostingsdiensten	**1.643.700**
baten hostingsdiensten (reeds in rekening gebracht)	-1.593.700
*** saldo (overgeheveld naar de begroting 2026)**	50.000

Doorbelasting van het saldo van de financiële mutaties ad. € 1.353.200 aan de deelnemers:

	toename bijdrage
SED	547.600
Medemblik	436.000
Koggenland	215.300
Opmeer	154.300
totaal	1.353.200

* Interne doorbelasting SED	
Stede Broec	183.200
Enkhuizen	201.100
Drechterland	163.300
Totaal	547.600

BESLUIT van het Dagelijks Bestuur

Datum	8 april 2026
Nummer	
Voorstel	Akkoord gaan met de Voorjaarsrapportage 2026 (inclusief het voteren van een krediet van € 400.000 en deze voor zienswijze aanbieden aan de gemeenteraden.
Besluit	

Hoogachtend, namens het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling SSC DeSom, d.d. 08 april 2026

M.G.T. Visser,
voorzitter.

M.A. Vrolijk,
directeur SSC DeSom (a.i.).